

Prof. dr. G.M.M. Bartelink, Oldenzaal 20 mei 1946, is een Nederlandse radiotherapeut en hoogleraar in de klinisch experimentele radiotherapie. Hij was hoofd van de bestralingsafdeling van het Antoni van Leeuwenhoek ziekenhuis (AVL) van 1985 tot 2007.

Harry Bartelink is getrouwd en heeft 4 kinderen.

Dr. G.M.M. (Harry) Bartelink studeerde geneeskunde aan de Universiteit in Nijmegen met het doel om tropenarts te worden. In 1970 voltooit hij zijn studie en in 1973 behaalt hij het artsendiploma, maar zijn beoogde werkterrein, Oeganda, verkeert dan in een periode van gevaarlijke instabiliteit en hij ziet af van zijn voornemen. Onder invloed van de radiotherapeut dr. D. Miete, een van de oprichters van het Arnhems Radiotherapeutisch Instituut kiest Harry Bartelink voor de radiotherapie.

Van 1973 tot 1977 werkt dr. Bartelink als assistent arts onder prof. dr. K. Breur in de bestralingsafdeling van het AVL in Amsterdam, en wordt opgeleid tot radiotherapeut. In deze periode loopt hij stage in het academische ziekenhuis in Nijmegen (radiologie, 1973), in het Wilhelmina Gasthuis Amsterdam (radiotherapie, 1974), en in het Rotterdams Radiotherapeutisch Instituut (1976). Na zijn registratie als specialist volgt in 1977 een vaste aanstelling als radiotherapeut in het Antoni van Leeuwenhoek ziekenhuis.

Harry Bartelink heeft grote belangstelling voor onderzoek en de ontwikkeling van betere bestralingsmethoden. Naast zijn taak als radiotherapeut wordt hij in gelegenheid gesteld om zich verder te specialiseren en daarbij werkt hij enige tijd in instituten in het buitenland: Mayo Clinics in Rochester, USA (1977), Institute Gustave Roussy, in Parijs (1978), en Stanford University, in Palo Alto, USA (1982). In 1980 promoveert dr. Bartelink aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) bij professor Klaas Breur op het proefschrift "Lymfkliermetastasen van het plaveiselcelcarcinoom in het hoofd-halsgebied". In 1985 is hij een jaar "visiting professor" aan de Stanford University.

De opvolging van dr Klaas Breur. Nadat dr. Klaas Breur wegens ziekte in 1980 ontslag neemt krijgt dr. Harry Bartelink een centrale rol in de coördinatie van de research in de afdeling radiotherapie. In 1985 wordt hij in het AVL benoemd tot afdelingshoofd met het aandachtsgebied research, naast dr. Jan Bangert die de leiding heeft over de klinische en algemene zaken in de bestralingsafdeling. In 1989 gaat dr. Bangert met pensioen en krijgt dr. Harry Bartelink de algemene leiding over de bestralingsafdeling, tot hij in 2007 met pensioen gaat. Na zijn pensionering blijft hij verbonden aan het AVL als adviseur van de raad van bestuur en blijft hij hoogleraar experimentele radiotherapie aan de UvA. Daarnaast is hij van 2008 tot 2011 consultant in het Institute Gustave Roussy Paris en Professeur Associé aan de Université Paris-Sud.

Vernieuwing in de Radiotherapie. Dr. Harry Bartelink heeft in de lange periode als radiotherapeut en hoofd van de bestralingsafdeling in het AVL een sterk stempel gezet op de ontwikkeling van de radiotherapie. Grote innovaties en technologische ontwikkelingen zijn door hem in een vroeg stadium gesignaleerd en vanuit het AVL heeft hij met zijn zorgvuldig uitgekozen staf van artsen, onderzoekers, fysici en technici een grote bijdrage geleverd aan de verbetering van bestralingstechnieken en de kans op genezing vergroot.

Tijdens stages in het buitenland maakt dr. Harry Bartelink kennis met nieuwe, veelbelovende behandelmethoden die hij na terugkeer in het AVL introduceert. Aan het Institute Gustav Roussy wordt het idee ontleent voor een sparende behandeling van borstkanker door de combinatie van beperkte chirurgische ingreep gevolgd door bestraling, als alternatief voor de gebruikelijke amputatie. Samen met de chirurg dr. Joop van Dongen wordt deze behandeling in praktijk gebracht. In een omvangrijke Europese

samenwerking van vele ziekenhuizen wordt de sparende behandeling met succes getest. Een andere verbetering in de behandeling ontstaat uit onderzoek door Bartelink aan de Stanford Universiteit. Hij onderzoekt daar met proefdieren de mogelijkheid om de stralengevoeligheid van tumoren te verhogen door de bestraling te combineren met de toediening van chemotherapie in de vorm van Cisplatina. De resultaten zijn veelbelovend. Na terugkeer in het AVL wordt dit met succes bij patiënten toegepast tegen een vorm van longkanker, later blijkt dit ook te werken bij enkele andere soorten kanker. Zowel de mammasparende behandeling als de “concurrent”=gelijktijdige chemoradiatie worden in het AVL uitvoerig getest en verder ontwikkeld tot vaste onderdelen van het arsenaal van behandelmogelijkheden. In de Stanford University ziet Bartelink het belang van een radiobiologisch laboratorium bij onderzoek naar verdere verbetering van de radiotherapie. Terug in Nederland slaagt hij er in om de radiobiologen Adrian Begg en Fiona Stewart uit Engeland naar Nederland te halen. Zij vestigen een vooraanstaande radiobiologische onderzoeksafdeling in het NKI.

Technische innovatie in de Radiotherapie en de Oncologie. Naast nieuwe behandelmethoden stimuleert Harry Bartelink ook de introductie van technische vernieuwing bij de diagnostische beeldvorming en de uitvoering van de bestraling. Samenwerking met de industrie wordt een belangrijke voorwaarde waaronder in het AVL een baanbrekende vernieuwing van de oncologische behandelingen mogelijk wordt. Naast röntgendiagnostiek worden geavanceerde CT scanners, MRI scanners, PET-CT en SPECT scanners en Ultrageluidapparatuur ingevoerd bij de lokalisatie van tumoren en de voorbereiding van beeldgeleide behandelingen.

In eigen beheer wordt in het AVL een elektronische röntgencamera ontwikkeld die een doorbraak teweeg brengt in het online, in real time volgen van de bestralingsbundel in de patiënt. Het AVL raakt ook intensief betrokken bij de ontwikkeling van de hiermee samenhangende ontwikkeling van de kilovolt röntgen Cone Beam CT op het bestralingsapparaat. Image Guided radiotherapie wordt hiermee een speerpunt in het AVL en de bestralingsafdeling gaat wereldwijd vooraan in de ontwikkeling van deze nauwkeurige vorm van individueel aangepaste bestralingsvormen.

Regionaal en (Inter)nationaal aanzien van de bestralingsafdeling. Onder dr. Harry Bartelink wordt de ontwikkeling van een multidisciplinaire werkwijze, zoals zijn voorganger Klaas Breur die voorstond, voortgezet. In de regio levert de afdeling radiotherapie een actieve bijdrage met regelmatige consulten in een reeks ziekenhuizen in Amsterdam en omgeving, Noord Holland en het Gooi. Vanuit het AVL worden klinische trials (klinisch-wetenschappelijk onderzoek) naar het effect van multidisciplinaire behandeltechnieken geleid. Voorbeelden zijn long-, hoofd_hals-, anus- en mamma trials. Het is tegen deze achtergrond van internationale actieve betrokkenheid dat Harry Bartelink enkele malen wordt uitgenodigd om leiding te geven aan het bestuur van een internationaal samenwerkingsverband, zoals van de European Organisation for Research and Treatment of Cancer (EORTC), de European Cancer Organisation (ECCO), de European Society for Radiotherapy and Oncology (ESTRO), en de Federation of European Cancer Societies (FECS). Stafleden van de bestralingsafdeling van het AVL worden dan ook vaak betrokken bij internationale trials en ontwikkelingen. Voor de industrie is de bestralingsafdeling van het AVL een aantrekkelijke partner in de ontwikkeling en het klinisch testen van nieuwe apparatuur en hulpmiddelen.

Reorganisatie van de bestralingsafdeling. De afdeling Radiotherapie groeit sterk. Mede door de vergrijzing neemt het aantal patiënten steeds verder toe. Ook de staf groeit tot boven de 200 medewerkers, en alleen in de research en software ontwikkeling werken meer dan 25 mensen. De vanuit een

kleinschalige situatie gegroeide leidinggevende structuren voldoen niet meer in de groeiende afdeling. Ca 1993 wordt een zakelijk manager aangesteld, Frans Tolsma, die Bartelink bijstaat in de leiding over de bestralingsafdeling. Naar aanleiding van een onderzoek naar de organisatie wordt een nieuwe structuur ingevoerd, volgens het clustermodel. De paramedische groep en "fysica en instrumentatie" worden met de artsen groep en de researchafdeling de onderdelen van de nieuwe structuur met ieder een eigen hoofd. Dr Bartelink behoudt hierover de algemene leiding als Medisch Clusterhoofd.

Na de pensionering van Harry Bartelink in 2007 wordt prof. dr. Marcel Verheij medisch clusterhoofd radiotherapie in het AVL.

Prijzen en onderscheidingen toegekend aan prof. dr. G.M.M. Bartelink:

- "Doctora Honoris Causa" University of Gdansk 2008
- "Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw" 2007
- J. Franz Buschke Award (SFRO, ICR, San Francisco, 2007)
- Janeway Gold medal Award (American Radium Society, Amsterdam, 2007)
- Kilroe Award, Section of Coloproctology, Royal Society of Medicine, Manchester 2006
- Regaud medal (ESTRO, Leipzig, 2006)
- Antoine Bécclère Award (Paris; France, 2005)
- Morton M. Kligerman Award, University of Pennsylvania Philadelphia, USA, 2004)
- Honorary Member of the Societas Oncologorum Radiotherapeutiicorum Polonorum (Ppland, 2004)
- G.H. Fletcher Award (ICTRO 2000: Lugano, 2000)
- M. Burger-award (Cairo, Egypt; 1998)
- Breur Medallist (ESTRO: 1997)
- Honorary Fellow of the American College of Radiology (1997)
- ASTRO: Special keynote address award (annual meeting 1993)
- Honorary Member of the Schweizerische Gesellschaft für Medizinische Radiologie (SGMR) (Switzerland, 1991)

Nevenfuncties vervuld in de internationale samenwerking op oncologisch gebied.

- 1) Chairman scientific committee of the ESTRO conference - Lisbon, Portugal (1986)
- 2) Organizer/chairman of the Brachytherapy Working Conference, The Hague, The Netherlands (1988)
- 3) Director ESTRO-ESMO teaching course on early breast cancer, London, England (1989)
- 4) Member of the EORTC Protocol Review Committee (1983-1989)
- 5) Chairman scientific committee: ESTRO conference -Montecatini, Italy (1990)
- 6) Co-organizer of the Asilomar Congress, Monterey, USA (1990)
- 7) Member of the Scientific Committee of the ECCO-6 conference, Florence, Italy (1991)
- 8) Chairman and co-editor of the Consensus Meeting (on quality control in treatment of early breast cancer) of the EORTC Radiotherapy Cooperative Group, Tübingen, Germany (1991)
- 9) Chairman and co-editor of the Consensus Meeting (on high dose high precision in radiotherapy) of the EORTC Radiotherapy Cooperative Group, Geneva, Switzerland, (1993)
- 10) Chairman of the EORTC Breast Cancer Working Conference, Amsterdam, The Netherlands (1994)
- 11) Chairman of Scientific Board of ECCO-8 conference, Paris, France (1995)
- 12) Chairman/organizer of the Prostate Cancer Symposium; new developments in the management of prostate cancer, The Netherlands Cancer Institute-Antoni van Leeuwenhoek Huis, Amsterdam, The Netherlands (February 1996)
- 13) Chairman of the EORTC Radiotherapy Cooperative Group (1991-1996)
- 14) Editor-in-chief of the journal Radiotherapy and Oncology (1991-1996)
- 15) Secretary General of the International Society for Radiation Oncology (ISRO)
- 16) Chairman of the Scientific Board of the European Cancer Center
- 17) Member of the Medical Advisory Board of the Comprehensive Cancer Center Amsterdam (IKA)
- 18) Coordinator CONQUEST-project (EC telematics Frame work)

- 19) Member of the Scientific Board of the Dutch Cancer Foundation
- 20) Treasurer of FECS
- 21) Chairman scientific committee of the ESTRO conference, Lisbon, Portugal (2001)
- 22) Member of the Scientific Audit Committee of the EORTC
- 23) Professor in Clinical Experimental Radiotherapy of the Free University Amsterdam
- 24) Editorial board member Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde (NTvG)
- 25) Member of the Editorial Advisory Board of the International Journal The Breast

*) Bronnen:

- Curriculum Vitae opgesteld door H. Bartelink
- “Ruim dertig jaar radiotherapie.....” Afscheidscollege gepubliceerd in Medische oncologie nummer 5, november 2007, pp17-19.
- “Putting Europe first”, door Helen Saul. Interview in Cancerfutures, vol2, sept/okt 2003, pp187-192